Kunst- en Cultuurbeleid Bergen

“Visie op 2012”

Maart 2007
R. Reints
Afdeling Welzijn

Inhoudsopgave

1. INLEIDING ... 3

1.1. LEESWIJZER ... 3

2. GEMEENTE BERGEN IN 2012 ... 4

3. VERTREKPOSITIE 2007 ... 5

3.1. CULTURELE BELEVING ... 5

3.1.1. Kunsteducatie ... 5

3.1.2. Beeldende kunst ... 5

3.1.3. Podiumkunst ... 5

3.1.4. Muziek ... 6

3.1.5. Literatuur en Letteren ... 6

3.1.6. Audiovisuele kunst en Media ... 6

3.1.7. Cultureel Erfgoed. ... 6

3.2. HUIDIG SUBSIDIEBELEID ... 6

3.2.1. Verordening ... 6

3.2.2. Instellingen ... 6

3.2.3. Cultuurtoerisme ... 7

3.2.4. Accommodaties ... 7

3.3. VAN BEELDEND NAAR BREED ... 7

4. WAT GEBEURT ER OM ONS HEEN? ... 8

4.1. HET RIJKSBELEID: MEER DAN DE SOM 2005-2008 ... 8

4.2. HET PROVINCIAAL CULTUURBELEID 2005-2008 ... 8

4.2.1. Cultuur voor en door jongeren ... 9

4.2.2. Jonge Makers ... 9

4.2.3. Beeldende kunst en vormgeving ... 9

4.2.4. Samenhang met andere thema's ... 9

4.3. DE REGIO ... 9

4.4. KUNST EN CULTUUR IN RELATIE MET ANDERE BELEIDSTERREINEN ... 10

5. DE AMBITIE VAN BERGEN ... 12

5.1. MISSIE ... 12

5.2. VISIE ... 12

5.3. DE BELEIDSLIJN ... 12

5.3.1. Cultuur is zichtbaar, tastbaar en bereikbaar. ... 12

5.3.2. Cultuur is onderdeel van alles om ons heen ... 13

5.3.3. Cultuur leidt tot vermaak, prikkeling en een verbazende verrassing. ... 14

5.4. DE BIJDRAGE VAN BESTAANDE MIDDELEN ... 14

5.4.1. Budgetafspraken Instellingen ... 14

5.4.2. Provincie en Rijk ... 15

5.4.3. Regionale samenwerking ... 15

6. OP WEG NAAR 2012 ... 16

6.1. CRITERIA ... 16

6.2. FINANCIËN ... 16

6.3. EVALUATIE BELEID ... 17

BIJLAGE 1: KUNST- EN CULTUURBELEID: EVALUATIE 2000-2005 ... 18

BIJLAGE 2: WAT IS ER IN HUIS ... 26

1. Inleiding

De gemeente Bergen beoogt het behoud en het scheppen van werkgelegenheid evenals het behoud - en waar mogelijk de verbetering - van de leefbaarheid van (kleine) kernen. Dorpsontwikkelingsplannen en multifunctionele centra worden ontwikkeld en men wil tot meer toeristische en recreatieve activiteiten komen om het toerisme te stimuleren.

Kunst en cultuur maken deel uit van deze ontwikkelingen omdat het onlosmakelijk verbonden is met ons leven. Kunst en cultuur omvatten alle uitingen en bronnen op het gebied van beeldende kunst, podiumkunst (toneel, dans), muziek, literatuur en letteren, audiovisuele kunst en media, kunsteducatie en cultureel erfgoed. Een gemeente kan sturen in het te voeren kunst- en cultuurbeleid door middel van haar financieringsstromen en de subsidievoorwaarden die daaraan verbonden zijn. Ze kan voorwaardenscheppend zijn als het gaat om de infrastructuur maar ook initiërend als het gaat om het scheppen van een cultureel klimaat. Maar kunst en cultuur hebben ook hun eigen intrinsieke waarden. Er zal derhalve ruimte moeten zijn voor een aparte visie op het terrein van kunst en cultuur.

Een visie die leidt tot versterking van het culturele veld door aan te sluiten bij de (toekomstige) vraag. Een visie die niet te isoleren valt van andere maatschappelijke ontwikkelingen.

De gemeente Bergen heeft deze nota aan de hand van diverse informatiestromen opgesteld om er voor te zorgen dat het beleid aansluit bij de actualiteit, de toekomstwensen van de raad, maar ook zeker bij de praktijk. De Kunstcommissie heeft via “Kunst en Cultuurbeleid: evaluatie 2000-2005” (bijlage 1) de aanzet en richting gegeven tot het opstellen van deze nota. Vervolgens heeft zij zich met name gericht op het afronden van lopende projecten, zoals de kunstwerken op de rotonde in Well en in Afferden, vanuit de oude kunstnota. Verder heeft er een discussie plaatsgevonden met mensen die zich inzetten voor cultuur in Bergen, waarin de visie is besproken. De visie die in deze nota is geformuleerd sluit hier zo goed mogelijk bij aan, maar zal vanwege bestuurlijke wensen en ambtelijke uitvoerbaarheid niet iedere lezer tevreden stellen. De participanten zijn gekozen op basis van een voordracht van de kunstcommissie, waarbij gelet is op vertegenwoordiging van verschillende disciplines. Helaas heeft niet iedereen kunnen deelnemen aan de discussie en hebben maar een paar deelnemers gebruik gemaakt van de mogelijkheid om te reageren op de conceptnota.

1.1. Leeswijzer

Om een goed beeld te krijgen van de afgelopen jaren treft men in bijlage 1 het “Kunst en Cultuurbeleid: evaluatie 2000-2005” aan. In hoofdstuk twee is de gehele nota in vogelvlucht te lezen. Vervolgens wordt in hoofdstuk drie per kunstdiscipline de huidige stand van zaken weergegeven. Het vierde hoofdstuk gaat in op het huidige rijksbeleid, provinciale beleid en de samenwerking met en in de regio. Ook wordt er kort ingegaan op de bijdrage die kunst en cultuur kunnen leveren op andere beleidsvelden. In hoofdstuk vijf worden missie en visie geformuleerd en de beleidslijnen die de doelstellingen vastleggen. Verder wordt een voorschot genomen op de bijdrage die bestaande middelen kunnen leveren. In het zesde en laatste hoofdstuk worden de criteria gegeven waaraan projecten moeten voldoen en wordt de wijze van evalueren beschreven om tijdig de koers te kunnen bijstellen.

2. Gemeente Bergen in 2012

Kunst en cultuur drukken een stempel op de identiteit en imago van de gemeente Bergen. Cultuur in brede zin maakt deel uit van onze samenleving en heeft invloed op het leefgenot van de burgers. Het heeft een samenbindend vermogen en draagt bij aan de leefbaarheid, doordat het mogelijkheden biedt voor ontmoeting. Het maatschappelijke bewustzijn in de cultuur en het culturele bewustzijn in de maatschappij kan worden ontwikkeld door meer samenhang, samenwerking en wisselwerking te stimuleren binnen de culturele sector en tussen cultuur en andere sectoren.

In 2012 is cultuur zichtbaar, tastbaar en bereikbaar. De inwoners hebben de mogelijkheid om actief, receptief en reflectief te participeren aan kunst en cultuur in de gemeente en het publieksbereik is vergroot. Er vindt samenwerking plaats tussen instellingen en cultuurmakers, zodat geprofiteerd wordt van ieders kennis en vaardigheden. Projecten bestrijken meerdere kunstdisciplines en bereiken daarmee een divers publiek dat de mogelijkheid krijgt geboden om te proeven van andere kunstuitingen. Projecten hebben een regionale uitstraling en dragen daarmee bij aan het gezicht van de gemeente.

In 2012 leidt cultuur tot vermaak, prikkeling en een verbazende verrassing. Er is vernieuwend aanbod dat bijdraagt aan een grotere variatie in aanbod. Daar waar mogelijk en passend binnen een kleine gemeente draagt de gemeente bij aan de beschikbaarheid van ruimtes.

In 2012 is cultuur onderdeel van alles om ons heen en vindt er intern integrale afstemming plaats bij beleidsontwikkeling van aanverwante sectoren. De gemeente is alert op het – daar waar nodig - samenbrengen van verschillende spelers in het veld, van de diverse sectoren. Hierdoor beschikt zij over een stabiel en structureel kunst- en cultuuraanbod dat de gemeente grensoverschrijdend en regio overstijgend op de kaart zet.

3. Vertrekpositie 2007

Elke gemeente kan haar eigen cultuurbeleid ontwikkelen, dat past bij het karakter en de specifiek gemeentelijke omstandigheden. Sterker nog: een gemeente die draagvlak wenst voor haar cultuurbeleid moet zich juist op haar eigenheden bezinnen. Er is vrijheid om aan te sluiten bij wat provincie en rijk te bieden hebben of om geheel zelfstandig te blijven. Het is de gemeente die lokaal de regiefunctie vervult, stimuleert en steun verleent aan het particuliere initiatief en zonodig aanvullende initiatieven ontwikkelt. Gemeente en particulier initiatief hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de lokale cultuurontwikkeling. De gemeentelijke rol is sturend waar het gaat om gemeentelijke beleidsuitgangspunten en gemeenschapsgeld.

Het programma Cultuur en Sport van de gemeente Bergen "richt zich op de instandhouding van voorzieningen op het gebied van cultuur en sport en is met name voorwaardenscheppend. Alle burgers in de gemeente worden gestimuleerd om deel te nemen aan sportieve en culturele activiteiten gericht op persoonlijke en sociale ontplooiing."[1]

3.1. Culturele Beleving

Voor een kleine gemeente als Bergen is er een groot aanbod (zie bijlage 2) op het gebied van cultuur. Stichtingen en verenigingen organiseren activiteiten voor hun leden, maar leveren ook een bijdrage aan de organisatie van diverse volksfeesten en evenementen. Ook vanuit particulier initiatief ontstaan evenementen als Loswalpop. Activiteiten zijn vaak gericht op de leden, de inwoners van het dorp en bij de iets grotere festivals op de inwoners van de gemeente. Vanuit toerisme vinden meer activiteiten plaats die een regionale of provinciale uitstraling hebben, zoals Proef je Streek en de KunstProefRoute.

3.1.1. Kunsteducatie

Centrum voor de Kunsten de Meander (de Meander) en Biblioplus zijn actief in het beleidsveld Kunst en Cultuur en hebben op het gebied van cultuureducatie een breed aanbod. De Meander heeft een breed aanbod van cursussen op diverse cultuurdisciplines. Biblioplus heeft projecten op het gebied van leesbevordering, voorlezen en vertellen, keuzen maken uit teksten, thema's en genres, het ontmoeten van een schrijver en een bibliotheek bezoek. Ook het jaarlijkse jeugdtheaterproject Mini-art, waar Duitse en Nederlandse kinderen tussen de 10 en 13 jaar oud een week met elkaar door brengen in Kasteel Well, valt onder cultuureducatie.

3.1.2. Beeldende kunst

Op het gebied van beeldende kunst is er afgelopen jaren in iedere dorpskern een kunstwerk geplaatst, waarbij scholen actief zijn betrokken. Dit is gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve Kunst welke door de Raad beschikbaar is gesteld naar aanleiding van de kunstnota 'Kunst in Beeld'. Door aan het plaatsen van een kunstwerk een educatief project te verbinden, is in de praktijk een brede laag van de bevolking betrokken geraakt: via de schoolkinderen de ouders en ook de grootouders. Bij de onthulling van het kunstwerk is de gehele lokale bevolking in de meest brede zin betrokken.[2]
Verder zijn er op het gebied van beeldende kunst verschillende galerieën gevestigd en zijn er continue tentoonstellingen van lokale kunstenaars in het gemeentehuis. Enkele professionele kunstenaars en galeriehouders die gevestigd zijn in de gemeente vormen samen het IFMA-kunstcollectief. Zij zijn betrokken geweest bij het opstellen van de kunstnota 'Kunst in Beeld' en de oprichting van de kunstcommissie. Verder zijn zij in 2006 onder andere betrokken geweest bij de ontwikkeling en organisatie van het grensoverschrijdende regionale Kunstweekend Maasduinen.

3.1.3. Podiumkunst

In de gemeente Bergen is een aantal toneel- en dansverenigingen gevestigd en een professionele dansschool. De gemeente Bergen geeft structurele subsidie aan majorettekorpsen. Verder vindt in 2007 de grootschalig opgezette musical de Maas Spreekt plaats bij het sluizencomplex tussen Sambeek en Afferden. Het is een samenwerking tussen twee toneelverenigingen en wellicht dat deze samenwerking over de provinciegrenzen in de toekomst voortgezet kan worden.

---

[1] Gemeente Bergen. (2006). Programmabegroting 2007
[2] Gemeente Bergen. (2006). Kunst- en Cultuurbeleid: Evaluatie 2000-2005.

3.1.4. Muziek

In het kader van muziek subsidieert de gemeente Bergen diverse Harmonieën, Fanfares en Drumbands structureel op basis van ledenaantal. Verder zijn er enkele koren gevestigd. Deze verenigingen organiseren het Gemeentelijk Muziektoernooi en het Gemeente Korenconcert en stimuleren daarmee samenwerking. Klassiek op Locatie is het enige professionele muziekevenement dat plaatsvindt in de gemeente en doordat het regionaal wordt opgezet met veel media aandacht heeft het een landelijke uitstraling. Loswalpop is in 2006 voor het eerst gesubsidieerd door de gemeente en heeft de potentie om regionale uitstraling te krijgen.

3.1.5. Literatuur en Letteren

Ook Biblioplus, ontstaan uit diverse bibliotheek stichtingen in Noord Limburg en Oost Brabant, is actief in het beleidsveld Kunst en Cultuur en zal de komende jaren nog actiever bijdragen aan kunst en cultuur projecten op het gebied van literatuur en letteren; onder andere via informatievoorziening, lezingen en (landelijke) acties. Iedere dorpskern heeft verder een Jeugdleespunt van de bibliotheek, zodat jongeren gemakkelijk toegang hebben tot leesaanbod. Verder organiseert Biblioplus jaarlijks het dictee der Nederlandse Taal.
Op het gebied van streektaal vinden er op dit moment geen activiteiten plaats in de gemeente.

3.1.6. Audiovisuele kunst en Media

Stichting Maasland Radio verzorgt radioprogramma's en de kabelkrant. Verder heeft ieder dorp in de gemeente een dorpsblad en voorziet de gemeentesite de burger van actuele informatie. Informatie over kunst en cultuur ontbreekt hier echter nog. Van audiovisuele kunst is in de gemeente Bergen geen sprake, maar dit is gelet op de kosten voor een filmhuis of apparatuur voor cursussen, voor een kleine gemeente niet vreemd.

3.1.7. Cultureel Erfgoed.

De Stichting Kruisen en Kapellen restaureert en verzorgt al jaren de kruizen en kapelletje in de gemeente, zodat toeristen in de zomer kunnen genieten van dit erfgoed. De kruizen en kapellen zijn een rust- en bezinningspunt voor vele fietsers en hebben een toeristische uitstraling.
Verder houdt de gemeente Bergen zich bezig met het behoud van monumenten. Burgers en stichtingen kunnen onder andere subsidie aanvragen voor het onderhoud en restauratie van bijzondere objecten binnen de gemeente grenzen.
Samen met de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar wordt er in 2007 regelmatig bodemonderzoek gedaan om de 'archeologische potentie' van de gemeenten in kaart te brengen. Met deze archeologische beleidskaart willen de gemeenten ook voorkomen dat ze bij de bouw van bijvoorbeeld een nieuwe woonwijk voor verrassingen komen te staan als blijkt dat historisch materiaal van onschatbare waarde in de grond zit.

3.2. Huidig Subsidiebeleid

Het subsidiebeleid van een gemeente is van grote invloed op de mogelijkheden voor de uitvoering van beleid.

3.2.1. Verordening

De algemene subsidieverordening geeft de spelregels aan van het subsidiebeleid. Waar dient de subsidieaanvraag aan te voldoen en wat zijn de termijnen voor subsidieverlening en -vaststelling? In de deelverordening Welzijn heeft de betreffende afdeling criteria opgesteld, waaraan de aanvraag dient te voldoen om voor een van de verschillende subsidies in aanmerking te komen.
Verenigingen in de gemeente Bergen - van sport tot zorg - kunnen een structurele subsidie aanvragen op basis van het aantal (jeugd)leden, hetgeen de verenigingen stimuleert om zoveel mogelijk leden te werven en te behouden. Verenigingen en stichtingen kunnen ook een beroep doen op het evenementenbudget. Hierin gaat het voornamelijk over volksfeesten die het gemeentelijk belang dienen.

3.2.2. Instellingen

De Meander en Biblioplus zijn de twee regionale instellingen op het gebied van kunst en cultuur, waarmee de gemeente budgetafspraken heeft. Deze instellingen zijn belangrijke partners bij het bereiken van burgers en de regio en de ontwikkeling van nieuwe projecten. Hun productenboeken zullen in 2007 voor het eerst gebruikt gaan worden, waardoor de gemeente nog beter (bewuster) activiteiten kan inkopen die aansluiten bij het gemeentebeleid.

3.2.3. Cultuurtoerisme

Cultuurtoerisme valt onder het budget toerisme en de aanvragen hiervoor dienen te voldoen aan de algemene subsidieverordening en het vastgestelde beleid ten aanzien van toerisme en recreatie. Cultuurtoeristische activiteiten zijn onder andere te onderscheiden van culturele evenementen door de deelname van ondernemers in de organisatie. Door de samenwerking met horeca zijn deze projecten commerciëler opgezet en de nadruk ligt hier op toeristen en recreanten die willen deelnemen aan een leuke activiteit in de regio. Hierdoor wordt de economie in de gemeente (en regio) versterkt. Cultuur is in dit beleid geen doel op zich maar een middel om het doel te bereiken. Overigens doet dit niet af aan de kwaliteit, die mede door betrokkenheid van het IFMA-collectief in veel van de projecten hoog is.

3.2.4. Accommodaties

Ook de aanwezigheid van accommodaties heeft een grote invloed op de uitvoering van activiteiten. De Meander en Biblioplus kunnen gebruikmaken van diverse locaties in de verschillende dorpen, welke volledig vergoed worden door de gemeente. Verder zijn er gemeenschapshuizen en komen er multifunctionele centra, waar er mogelijkheden zijn voor het huren van een ruimte. Ook de Asseldonk en horeca gelegenheden hebben diverse ruimtes waar gebruik van gemaakt kan worden. De gemeente is te klein voor een theater en voor grote evenementen zullen de verenigingen dus moeten uitwijken. Verder heeft deze plattelandsgemeente exclusieve buitenruimte die dankbaar benut wordt door sommige organisatoren.

3.3. Van Beeldend naar Breed

Als uitgangspunt voor nieuw beleid is gebruik gemaakt van de conclusie en aanbevelingen uit ‘Kunst- en Cultuurbeleid: evaluatie 2000-2005’. Hieruit is gebleken dat met de uitvoering van het ‘Plan van aanpak Kunst’ de gemeente Bergen een inhaalslag heeft gemaakt op het gebied van beeldende kunst in de openbare ruimte. De centrale doelstelling ‘vergroten bewust worden van Kunst en Cultuur’ is de afgelopen 6 jaar op het gebied van beeldende kunst ruimschoots behaald. Andere disciplines als dans, muziek, theater en literatuur zijn echter blijven liggen. Uiteraard zijn ook hier voorbeelden als Klassiek op Locatie en Mini Art te noemen, maar als men kijkt naar financiële en ambtelijk inzet is het na deze inhaalslag tijd om het kunst- en cultuurbeleid in de toekomst te richten op een breder palet aan activiteiten en initiatieven. Voornaamste doelgroep van de gemeente Bergen is nog altijd jongeren, maar uiteraard mogen andere leeftijden, verschillende interesses en diverse mogelijkheden niet vergeten worden.

Aandachtpunten die zijn geformuleerd in de evaluatie zijn:

- integrale benadering: samenwerking op verschillende beleidsterreinen, zoals kunst, toerisme en leefbaarheid.
- structuur/organisatie: de taken van de kunstcommissie zijn uitgevoerd, er kan indien gewenst een nieuwe (project)organisatie opgezet worden.
- initiatieven van ‘onderop’ stimuleren: betrekken van het particuliere initiatief, waarbij de gemeente een meer faciliterende rol op zich neemt.
- verbinding lokaal kunst- en cultuurbeleid met regionale samenwerking.

Tot nu toe heeft de gemeente cultuur, behalve op het gebied van kunst in openbare ruimte, ad hoc benaderd. Handelend en sturend waar nodig of gewenst, afwachtend, reactief en fragmentarisch. Binnen ons bescheiden culturele veld is dit mogelijk, maar de rol en positie van cultuur in de maatschappij wordt steeds breder gezien. Kunst en cultuur kunnen goed aansluiten bij doelstellingen van andere beleidsterreinen en dan kan het worden gezien als een middel om ook andere doelstellingen te realiseren. Indien de gemeente een beleid wil voeren afgestemd op de laatste ontwikkelingen en zelf sturend in plaats van volgend wil zijn, dan is het voeren van een samenhangend en integraal meerjarig cultuurbeleid noodzakelijk. Het ontwikkelen van een visie en deze vast leggen in een cultuurnota is hiervoor een goed instrument. Middels subsidiëring kan ze de regie voeren over de verdere ontwikkeling van het cultuurbeleid en daarmee ook van de culturele sector. Ook binnen de gemeente zelf is het belangrijk dat andere beleidsterreinen zien hoe het cultuurbeleid wordt vormgegeven. Het maakt integrale beleidsontwikkeling mogelijk.

4. Wat gebeurt er om ons heen?

Kunst en Cultuur (weer)spiegelt en alles erom heen doet er dus toe. Een culturele visie is dan ook geen geïsoleerde gedachte, maar een open visie waar haar omgeving een medespeler is.[3]

Er zijn beleidsontwikkelingen, op rijks en provinciaal niveau, die het gemeentelijke beleid (kunnen) beïnvloeden. En er zijn ontwikkelingen op regionaal niveau, op cultuurgebied en op andere beleidsterreinen. Zowel bij de provincie als bij het rijk is in 2004 een nieuwe cultuurnota vastgesteld voor de jaren 2005-2008.

4.1. Het rijksbeleid: Meer dan de som 2005-2008

In het rijksbeleid worden drie uitgangspunten gehanteerd:

- Versterking van de culturele factor in de samenleving

Afgelopen jaren is het klassieke ideaal van cultuurspreiding opgevat als zijnde een pleidooi voor de vermaatschappelijking van de cultuur. Het is volgens het Rijk tijd voor een nieuwe benadering. Niet het maatschappelijke bewustzijn in cultuur maar het culturele bewustzijn in de maatschappij moet worden vergroot. Dus het versterken van de culturele factor in de verschillende sectoren van het maatschappelijke leven. Dit betekent extra aandacht voor cultuur in het onderwijs, kwaliteit van de openbare ruimte (culturele planologie) en het vrijetijdsaanbod.

- Meer samenhang en wisselwerking in het culturele leven.

Het culturele leven moet niet meer gezien worden als een piramide waarbij het nationale en de internationale gewaardeerde kunst de top vormt en de amateurkunst de brede basis. Dit impliceert dat er sprake is van ontkenning dat elke culturele activiteit eerst een waarde op zich zelf heeft. Belangrijk is dus de wisselwerking en samenhang tussen verschillende cultuursectoren en tussen professioneel en amateur te bevorderen. Een hierin voorwaarde scheppende culturele infrastructuur is een goed instrument.

- Minder bureaucratie en meer eigen verantwoordelijkheid

Het rijk wil dat bereiken door administratieve lastenverlichting, de autonomie van de sector te vergroten en langs die weg de oriëntatie op de overheid zoveel mogelijk te verkleinen. Zelfstandige professionele organisaties in samenhang met het streven naar een grotere verantwoordelijkheid voor burgers en bedrijven. Dit zal de eigen artistieke ontplooiing ten goede komen doordat nu meer gekeken kan worden wat men zelf wil doen in plaats van aanpassen op de verwachting die vanuit de rijksoverheid wordt aangereikt.

Overigens krijgen scholen vanuit het Rijk gelden ter besteding aan het opstellen van een cultuurvisie en zijn zij vrij in het kiezen van projecten die voldoen aan de visie. De gemeente kan via subsidies aan instelling dus wel zorgen dat er een aanbod is, maar kan niet garant staan voor afname. Uiteraard is het in het belang van de instellingen om een aanbod te creëren dat is gebaseerd op de vraag van scholen.

4.2. Het provinciaal Cultuurbeleid 2005-2008

De Provincie Limburg streeft naar Euregionale samenwerking, een integrale beleidsoverstijgende aanpak en meer ruimte voor jong vernieuwend talent, waarbij zij zich richt op aanjagen, initiëren, samenwerken en coördineren. Ook cultuurtoerisme heeft extra aandacht, waarbij de omgeving een extra aantrekkelijke dimensie moet zijn voor cultuur maar ook andersom. Een van de activiteiten die zij hiervoor wil gebruiken is de Floriade in 2012 dat als cultureel evenement wordt gepositioneerd, waarbij aandacht zal zijn voor de culturele infrastructuur in Noord Limburg.[4]

[3] http://www.minocw.nl/cultuur/index.html
[4] Provincie Limburg. (2005). Bewust Cultuur Bewust

4.2.1. Cultuur voor en door jongeren[5]

De provincie wil jongeren kennis laten maken met vele cultuuruitingen en cultuurinstellingen die in Limburg aanwezig zijn. Het aanbod moet jongeren aanspreken, waarbij ze ook aangemoedigd worden om te participeren in de ontwikkeling van activiteiten. Cultuurprojecten moeten gericht zijn op het bereik van (nieuwe groepen) kinderen en jongeren. De Provincie heeft daarom oog voor jeugdcultuur, zoals popmuziek, multiculturele cultuuruitingen, mengvormen met nieuwe media (computerspellen) en vrijetijdsbestedingen zoals skaten. Verenigingen worden gestimuleerd om meer ruimte te geven voor inbreng van jongeren. Verder dient een samenhangend en divers cultuur(educatief) aanbod voor zowel jeugd en volwassenen te komen, waarbij er sprake dient te zijn van samenwerking tussen scholen en culturele instellingen.

4.2.2. Jonge Makers[6]

Limburg ontgroent, terwijl jongeren het kapitaal van de toekomst zijn. Een manier om hen te horen is om sprankelende en aansprekende projecten te initiëren die het cultuurklimaat in Limburg stimuleren die een uiting zijn van cultureel ondernemerschap. De provincie en de gemeenten ondersteunen deze initiatieven financieel, maar ook door plekken te bieden waar jonge mensen hun ideeën kunnen uitwerken en presenteren. Uitgangspunt is het investeren in toekomstig cultuurkapitaal met een directe meerwaarde voor de kunstenaar en publiek. Hierbij moet ook gedacht worden aan cultuurtoerisme, waarbij er ruimte is voor recreanten en kapitaal om te bloeien en groeien.

4.2.3. Beeldende kunst en vormgeving[7]

De geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving is ondergebracht bij de speerpunten Cultuur voor en door jongeren en Jonge Makers. Binnen ieder speerpunt wordt een aantal afzonderlijke doelstellingen en ambities verwoord. Kwaliteit en professionaliteit spelen bij het gehele beleid Beeldende Kunst en Vormgeving een belangrijke rol. Publieksbereik én cultureel ondernemerschap blijven van belang. Het toegankelijk maken van de kunst én de ontplooiing van het zelfstandige ondernemerschap zijn inherent aan het beroep van cultureel ondernemer. De geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving is in de periode 2005-2008 weer een afzonderlijke geldstroom. In de periode 2001-2004 viel deze onder het Actieprogramma Cultuurbereik. Mede door een te grote nadruk op de speerpunten van beleid (cultuurbereik en cultureel ondernemerschap) bleek de speelruimte te beperkt. OCW heeft hierop in 2002 al besloten dat de helft van de beschikbare middelen voor andere doeleinden, dan cultuurbereik en cultureel ondernemerschap, konden worden ingezet. De uitbreiding van de culturele infrastructuur, vernieuwing en bevordering van de artistieke kwaliteit kwam hierdoor meer in beeld.

4.2.4. Samenhang met andere thema's[8]

Versterking van het productieklimaat is niet alleen een opdracht voor de culturele sector. Cultuur, bedrijfsleven, maar ook woon- en werkruimte hangt in het kader van Jonge Makers met elkaar samen. Cross-overs naar Ondernemend Limburg, Vitale wijken, kernen en buurten en binnen het thema Participatie en integratie en Ruimte voor jonge mensen zijn mogelijk. Uitgangspunt is om nieuwe manieren van denken en creatieve concepten te bevorderen die de gangbare kloof tussen cultuur, sport, economie en ruimtelijk beleid overbruggen.
De provincie acht de relatie tussen cultuur en economie van belang voor de profilering van regio's en de aantrekkelijkheid van het vestigingsklimaat. Een goed en innovatief ontwikkelingsklimaat hangt ook direct samen met de creatieve industrie die zich in deze (eu)regio heeft gevestigd of wil vestigen. Ook het cultuurtoerisme is een belangrijk element hierin. Sociale aspecten van cultuurbeleid liggen in het activeren van doelgroepen en in de cohesie bevorderende kracht van cultuur. Uitwisseling en ontmoeting tussen verschillende groepen in de samenleving kan via cultuur gestimuleerd worden.

4.3. De regio

Kunst en Cultuur Maasduinen is in 2003 ontstaan vanuit vier portefeuillehouders uit Arcen en Velden, Gennep, Mook en Middelaar en Bergen met een passie voor kunst. Zij wilden zich inzetten voor meer samenwerking in de regio om zo een grotere kwaliteit en groter bereik van kunst te waarborgen. Sinds 2004 is er vier maal per jaar een agenda uitgegeven met daarin alle activiteiten op het gebied van beeldende kunst in de regio. Verder is er een website ontworpen en in 2006 heeft het

[5] Provincie Limburg. (2004). Actieprogramma 2.2. 'Ontplooiing'
[6] Provincie Limburg. (2004). Actieprogramma 2.2. 'Ontplooiing' & Uitgangspuntennotitie Cultuurbeleid 2005-2008
[7] Provincie Limburg. (2004). Actieprogramma 2.2. 'Ontplooiing'
[8] Provincie Limburg. (2004). Actieprogramma 2.2. 'Ontplooiing'

samenwerkingsverband de Kunst en Cultuurroute volledig gefinancierd en is waar mogelijk faciliterend opgetreden. In 2007 is de organisatiestructuur veranderd. Er worden per jaar enkele projecten gefinancierd om zo initiatieven te ondersteunen en de kans te geven om zich te vestigen. Besloten is om de agenda alleen digitaal voort te zetten.
De gemeente neemt ook deel aan de provinciale regeling Regionaal Actieprogramma Cultuurbereik, waarin de regiogemeente Venlo optreedt als penvoerder. Deze regeling die nog tot en met 2008 loopt heeft als doel om regionale samenwerking te stimuleren en het cultuurbereik onder diverse doelgroepen te vergroten. Helaas zijn daar dit jaar vanuit onze gemeente geen aanvragen voor ingediend. Kunst en Cultuur Maasduinen heeft hier wel een minimale subsidie van ontvangen.
Verder kunnen burgers uit onze gemeente ook gebruik maken van het culturele aanbod in buurgemeenten. Zo kunnen zij in Gennep terecht voor (pop)concerten bij Cultureel Podium Roepaen. In Venlo, Venray en Boxmeer kan men onder andere terecht voor een schouwburg- en bioscoopbezoek en heeft Venray met het Odapark een kwalitatief hoogstaand aanbod van contemporaine kunst.

4.4. Kunst en Cultuur in relatie met andere beleidsterreinen

Cultuur heeft, net als andere beleidterreinen, een grote reikwijdte. Dat ze elkaar tegenkomen is niet meer dan logisch. In onze visie gaat cultuur nu en in de toekomst verbindingen aan met diverse beleidsterreinen.

- Onderwijs en Jeugdbeleid
  In de IOJB nota van de gemeente Bergen heeft men diverse aandachtspunten opgesteld. Preventie is daar een van, waarin men culturele activiteiten vooral terug ziet in projecten ter bevordering van de (lees)ontwikkeling, taalactivering en taalstimulering in samenwerking met de bibliotheek. Verder zijn de scholen onderdeel van een netwerk Weer Samen Naar School. Op verschillende terreinen (sport, jeugdwerk, culturele activiteiten), wordt de deelname van kinderen en jeugdigen gestimuleerd. De gemeente vindt het belangrijk dat kinderen en jongeren deelnemen, en zorgt dat de faciliteiten hiervoor aanwezig zijn.
  Verder gaat het bij het aandachtspunt Accommodaties voor jongeren om het in beeld brengen en versterken van voorzieningen voor de Bergense jeugd. Het gaat om onderwijs maar ook om ontmoetingsplaatsen en betreft voorzieningen in alle kerkdorpen. Er moet worden bezien hoe het gebruik van dergelijke voorzieningen op integrale wijze kan worden benut voor meerdere beleids-doelstellingen. Als men spreekt over ontmoetingsplaatsen komen natuurlijk ook culturele activiteiten om de hoek kijken. Het Huiskamerproject en de skate-ramp maken hier onderdeel van uit.
  Ook bij het aandachtpunt participatie zou men cultuur kunnen gebruiken om de doelstelling te behalen. Om een brede betrokkenheid van jongeren te bereiken is het nodig jongeren actief te benaderen: per buurt/kerkdorp, per leeftijdsgroep, per onderwerp. Het verbeteren van de communicatie en interactie tussen jongeren onderling en tussen jongeren en de gemeente en instellingen staat hierin centraal, zodat jongeren meer invloed kunnen uitoefenen op hun eigen situatie. Communicatie en interactie kunnen zo vormgegeven worden dat het aansluit bij de jongerencultuur.
  Zoals eerder in deze nota aangegeven spelen ook de Meander en Biblioplus hierin een rol. In hun cultuureducatieve projecten is een combinatie van cultuur met onderwijs en jeugdbeleid logisch en integraal vormgegeven.
  Cultuur maakt onderwijs spannend.

- Recreatie en Toerisme:
  Toeristische kenmerken van de gemeente Bergen zijn: rust, ruimte en natuur, fietsen, wandelen, de Maas, het Nationaal Park Maasduinen en de ligging tussen grens en Maas. Een van de eerste projecten waar kunst en toerisme nadrukkelijk samenkwamen was het plaatsen van kunstwerk de Landmark dat iets over de toeristische waarde van de gemeente Bergen zegt en de sfeer van de gemeente uitstraalt: rust, natuur en ruimte. De achterliggende gedachte is dat het kunstwerk het visitekaartje van de gemeente is, waarbij de toeschouwer iets te zien krijgt dat kenmerkend is voor de gemeente Bergen.
  Zoals bij 3.2.3. worden er projecten gesubsidieerd vanuit Welzijn en Toerisme die niet per definitie aansluiten bij ieders beleid. Deze nota zou kunnen leiden tot het bundelen van mogelijkheden en activiteiten tot een totaal aanbod voor toeristen en recreanten. Hierdoor wordt zichtbaar gemaakt wat er in de gemeente Bergen al is en krijgt het cultuurtoeristisch beleid meer vorm.
  Cultuur stimuleert toerisme en maakt recreatie rijker.

- Ruimtelijke Ontwikkeling:
  De link naar kunst en toegepaste kunst in de openbare ruimte is eenvoudig te leggen in dit beleidsterrein. De afgelopen jaren heeft de Kunstcommissie in samenwerking met de afdeling welzijn diverse kunstwerken geplaatst in de verschillende dorpen, waarvan er twee een nadrukkelijke samenhang met toerisme vertonen (zie bijlage). Verder is de afdeling Ruimtelijke Ordening op dit moment bezig met de aankleding van de dorpsentrees en dorpskernen. Hier kan natuurlijk gedacht worden aan een culturele insteek door (lokale) kunstenaars te vragen om ideeën en ontwerpen aan te dragen. Ook de samenwerking tussen gemeente en woningcorporatie Destion is van belang en heeft reeds zichtbare resultaten opgeleverd. Denk hierbij aan het beeld bij het woon-zorgcomplex en de inrichting van de nieuwe wijk. Ook monumentenzorg en archeologie zijn beleidsvelden op deze afdeling en is de link met cultureel erfgoed snel gelegd.
  Cultuur maakt wonen aantrekkelijker.

- Zorg:
  Kunst en cultuur kunnen ook betekenis hebben voor de zorgsector. In het kader van de Wet maatschappelijk ondersteuning (Wmo) dienen alle burgers te kunnen participeren in de samenleving, ook op het gebied van sociaal culturele activiteiten. Ouderen moeten de mogelijkheid hebben om deel te nemen aan diverse vormen van dagbesteding. Ontspoorde jongeren (ook jeugdbeleid) kunnen bijvoorbeeld via cultuurprojecten nieuwe kansen geboden krijgen. Het gaat hier om het aanleren van sociale vaardigheden -(non) verbale communicatie, samenwerken, mening vormen, luisteren, etc.- via cultuureducatieve projecten die aansluiten bij de jeugdcultuur zoals graffiti (beeldend uitdrukken), rap (verbaal uitdrukken), musical (samenwerken, op elkaar inspelen), etc.
  Cultuur schept nieuwe perspectieven.

5. De ambitie van Bergen

Op het gebied van cultuur zijn er in 2007 twee speerpunten; Bibliotheek in alle dorpen en Muziekonderwijs en creativiteitcursussen toegankelijk voor alle inwoners. Deze speerpunten zijn op de agenda gekomen doordat beide instellingen met een verzelfstandigingsproces bezig zijn, waarin zij van subsidieontvanger naar opdrachtnemer veranderen. Hierdoor verandert de subsidierelatie met de gemeente en is het belangrijk dat er goede product- en contractafspraken gemaakt worden. Dit proces zal eind 2007 voltooid zijn.

In hoofdstuk 3 is duidelijk geworden dat de gemeente Bergen voor een kleine gemeente een zeer uitgebreid cultureel aanbod heeft. Vanwege de continuïteit en inbedding van cultuur in de samenleving is de insteek van deze kadernota Kunst- en Cultuurbeleid Bergen niet, om het bestaande beleid uit te breiden met nog meer diverse activiteiten, maar om bestaande activiteiten te versterken en eventueel te verdiepen. Het is van belang om voor die tijd een visie te hebben op basis waarvan plannen van aanpak opgesteld kunnen worden die er toe leiden dat er een stabiel en structureel aanbod komt dat de gemeente Bergen op de kaart zet.

5.1. Missie

De gemeente moet grensoverschrijdend en regio overstijgend op de kaart gezet worden. Via deze Kunst- en Cultuurnota wil de gemeente haar inwoners de mogelijkheid bieden om actief, receptief en reflectief te participeren aan kunst en cultuur in de gemeente met als doel om het publieksbereik te vergroten. Hierin is particulier initiatief en samenwerking tussen verenigingen en instellingen onontbeerlijk. De gemeente heeft hierbij een faciliterende en voorwaardenscheppende rol en stimuleert een open, actieve, publieksgerichte en ondernemende houding van aanbieders van kunst en cultuur.

5.2. Visie

Kunst en cultuur drukken een stempel op de identiteit en imago van de gemeente Bergen. Cultuur in brede zin maakt deel uit van onze samenleving en heeft invloed op het leefgenot van de burgers. Het heeft een samenbindend vermogen en draagt bij aan de leefbaarheid, doordat het mogelijkheden biedt voor ontmoeting. Het omhelst de gemeenschapshuizen, sportverenigingen en toerisme. Het maatschappelijke bewustzijn in de cultuur en het culturele bewustzijn in de maatschappij kan worden ontwikkeld door meer samenhang, samenwerking en wisselwerking te stimuleren binnen de culturele sector en tussen cultuur en andere sectoren.[9] De Gemeente Bergen subsidieert dan ook een zeer groot aantal verenigingen en belangengroeperingen op het gebied van sport, amateurkunst, maatschappelijke participatie en de organisatie van volksfeesten / evenementen. Het behoud en de verbetering van de leefbaarheid van (kleine) kernen is dan ook een hoofddoelstelling van de gemeente Bergen.

In januari 2007 heeft er een gesprek plaatsgevonden met het IFMA-kunstcollectief, de Meanderen, Biblioplus en Dansschool Martine. Hierin is naar voren gekomen dat zij een beleidsnota wensen die ruimte biedt voor creativiteit en mogelijkheden om ad hoc op ontwikkelingen in te spelen. Diversiteit staat hierin centraal. Het gaat hierin niet alleen over alle kunstdisciplines, maar ook over amateurs en professionals, over jong en oud. Er moeten mogelijkheden geschapen worden, waarin deze diversiteit kan samenkomen. Na kennismaken is het tijd voor: verdieping, deelname, samenwerken en cross-overs. De gemeente Bergen is te klein om dit alleen te kunnen en daarom vormt de regio een belangrijk element.

5.3. De Beleidslijn

Op basis van de visie en de missie hebben we 3 beleidslijnen opgesteld. Deze worden opgesplitst in specifieke doelstellingen en indicatoren, waaraan men de criteria kan koppelen voor projecten die in aanmerking willen komen voor een incidentele subsidie uit het Kunst- en Cultuurfonds.

5.3.1. Cultuur is zichtbaar, tastbaar en bereikbaar.

Cultuur is overal om ons heen op verschillende niveaus. Hierbij gaat het over de manier van deelname, de kunstdiscipline waaraan inwoners kunnen deelnemen en de doelgroepen die deelnemen.

[9] Provincie Limburg. (2005). Bewust Cultuur Bewust!.

1. Het vergroten van de deelname aan cultuur op 3 dimensies:
   Inwoners en bezoekers moeten de mogelijkheid hebben om receptief (kijken, luisteren, lezen), actief (muziek maken, kunst scheppen) en reflectief (cultuureducatie (bewustwording), lezingen) met kunstuitingen in aanraking te komen, zodat zij kunnen deelnemen aan hun kunstdiscipline op hun manier.

2. Versterken van het culturele voorzieningenniveau:
   Er dient diversiteit in kunstuitingen qua niveau en culturele achtergrond te zijn. Instellingen worden gestimuleerd om cultuurmakers gebruik te laten maken van hun faciliteiten en kennis. Cross-overs (verbindingen tussen kunstdisciplines) worden gestimuleerd, zodat deelnemers / bezoekers een mogelijkheid krijgen om kennis te maken met andere dan hun gebruikelijke kunstdiscipline. Verder moet het niveau de gemeentegrenzen overstijgen. Voor bepaalde voorzieningen dienen onze inwoners uit te wijken naar andere gemeenten en zo zal Bergen voorzieningen (activiteiten) moeten creëren waarvoor de regio naar ons komt.

3. Verschillende doelgroepen:
   Het structurele subsidiebeleid van de gemeente Bergen is in het bijzonder gericht op meer kinderen en jongeren. Daarom zouden de incidentele subsidies ook plaats moeten bieden voor oudere doelgroepen. Amateurs en professionals moeten elkaar kunnen ontmoeten om van elkaar te leren en elkaar te versterken.

Voorbeeld
- *Aan het plaatsen van de kunstwerken in openbare ruimte was een educatiefproject verbonden, waarin de kunstenaar de basisschool bezocht en de leerlingen hun eigen kunstwerk konden maken. Zij leerden zo het werk van de kunstenaar kennen en ervoeren zelf hoe het is om 'kunstenaar' te zijn.*
- *Biblioplus en de Meander zijn ook actief op het gebied van cultuureducatie en zouden een bijdrage kunnen leveren aan cross-overs en samenwerking met uitvoerende kunstenaars.*

5.3.1.1. Resultaat

1. Projecten bestrijken meerdere participatievormen en bereiken daarmee een divers publiek dat de mogelijkheid krijgt geboden om op een andere manier deel te nemen aan kunst.
2. Er vindt samenwerking plaats tussen instellingen en cultuurmakers, zodat geprofiteerd wordt van ieders kennis en vaardigheden.
3. Projecten bestrijken meerdere kunstdisciplines en bereiken daarmee een divers publiek dat de mogelijkheid krijgt geboden om te proeven van andere kunstuitingen.
4. Projecten hebben een regionale uitstraling en dragen daarmee bij aan het gezicht van de gemeente.

5.3.2. Cultuur is onderdeel van alles om ons heen

De gemeente zal de komende jaren insteken op meer samenhang tussen verschillende beleidsterreinen. Zo moet cultuur een middel worden om bij te dragen aan de doelstellingen van andere beleidsvelden.

Voorbeeld:
- *Toerisme is een van de speerpunten van de gemeente Bergen. Men wil toeristisch recreatieve activiteiten ondersteunen om de gemeente Bergen op de kaart te zetten. Zoals vermeld in 4.3.1. levert cultuur hieraan een bijdrage. Hierin hebben beeldende kunst en de horeca elkaar al gevonden, maar ook andere kunstdisciplines moeten aan bod komen. Het is belangrijk dat mogelijkheden geboden (blijven) worden en een structurele inbedding krijgen in het gemeentebeleid.*
- *Zo ook in de zorg. Culturele activiteiten spelen een rol in de vrijetijdsbesteding van ouderen en jongeren. Het bundelen van budgetten en mogelijkheden van beide terreinen versterkt de inzet en brengt meer diversiteit in het aanbod.*
- *Cultuur maakt een groot onderdeel uit van de leefbaarheid in de kernen. Zo kan de bibliotheek een ontmoetingsplek zijn maar ook bijdragen aan cultuureducatie. Verenigingen dragen bij aan de sociale cohesie in een wijk en zijn de grootste aanbieders van culturele activiteiten in een kern.*

5.3.2.1. Resultaat

1. Er vindt intern integrale afstemming plaats bij beleidsontwikkeling van aanverwante sectoren.
2. De gemeente is alert op het – daar waar nodig - samenbrengen van verschillende spelers in het veld, van de diverse sectoren.

5.3.3. Cultuur leidt tot vermaak, prikkeling en een verbazende verrassing.

Cultuur draagt bij aan de ontspanning van mensen, waarbij het belangrijk is dat er aandacht is voor verandering en afwisseling. Ook dienen mensen ruimte te hebben waar zij zich kunnen uiten. Kortom het culturele klimaat dient gestimuleerd te worden. Dit is iets organisch en maakt de mensen bewust van hun naaste omgeving.

1. Versterken van de samenwerking tussen culturele actoren (instellingen, uitvoerende kunstenaars, verenigingen, etc.);
   Om meer (en betere) projecten van de grond te krijgen die een breed publieksbereik hebben, is het van belang dat culturele actoren gaan samenwerken. Tot op heden zijn er activiteiten die niet van de grond komen, omdat het aan kennis en ervaring ontbreekt. Mensen kwamen wel met ideeën naar de gemeente om te vragen naar de mogelijkheden voor subsidie, maar vervolgens stranden ze. Of het project vindt een keer plaats, maar stopt omdat de eerste keer te veel financiële risico's zijn gelopen. Activiteiten lijken op elkaar, omdat iedere actor zijn eigen 'ding' wil doen. Activiteiten zijn duurder dan noodzakelijk omdat iedereen het wiel opnieuw aan het uitvinden is.
   Samenwerking moet niet geforceerd worden, maar gestimuleerd. Netwerken opzetten, mensen op het idee brengen om eens ergens anders te gaan kijken en faciliterend optreden. Hierbij is regiobreed denken noodzakelijk.

2. Het bieden van ruimte aan incidentele kunst en cultuuruitingen op gebruikelijke en ongewone locaties. Het initiëren van de financiële ruimte om met creatieve ideeën aan de slag te gaan. Het is binnen een goed cultureel klimaat belangrijk dat er ruimte is voor experimenten en incidentele projecten. De gemeente kan initiatieven ondersteunen die uiteindelijk bij elkaar na verloop van tijd voor een spin-off zorgen zodat dit culturele klimaat ontstaat.

Voorbeeld
Men heeft kunnen lezen dat er de afgelopen jaren veel aandacht is geweest voor kunst in openbare ruimte. Ook Klassiek op Locatie maakt gebruik van de prachtige locatie van Kasteel Well. In 2007 zal er bij het sluizencomplex tussen Sambeek en Afferden een musical plaatsvinden en ook het Limburg Festival zal een voorstelling verzorgen in de buitenlucht.

5.3.3.1. Resultaat

1. Er is vernieuwend aanbod dat bijdraagt aan een grotere variatie in aanbod.
2. De gemeente heeft subsidiemogelijkheden om nieuwe projecten, die voldoen aan de doelen, van de grond te laten komen.
3. Daar waar mogelijk en passend binnen een kleine gemeente draagt de gemeente bij aan de beschikbaarheid van ruimtes.

5.4. De bijdrage van bestaande middelen

Om deze doelstellingen en resultaten te behalen is een nieuwe subsidiestroom, waarop diverse partijen kunnen inschrijven, uiteraard niet voldoende. Ook bestaande stromen moeten aansluiten en niet gebruikte stromen moeten aangewend worden.

5.4.1. Budgetafspraken Instellingen

In 2007 zullen de Meander en Biblioplus hun eerste productenboek presenteren. Bij het inkopen van de producten zal de gemeente de nieuwe ambitie in gedachten moeten houden en nadenken over welke producten kunnen bijdragen aan het behalen van de gewenste resultaten. De instellingen hebben een grote capaciteit en aanwezigheid in de gemeente en hun inzet is dan ook noodzakelijk.

- In beleidsvisie van Biblioplus (die in ontwikkeling is) wordt de inzet op verbreding van haar functie al omschreven. Lezingen, taalstimulering richting onderwijs, doorontwikkeling cultuurinformatie/UIT-punt Land van Cuijk, aanhaken op Kunst en Cultuur Maasduinen zijn enkele activiteiten. Verder gaan ze de samenwerking met onder andere Meander, VVV en erfgoed/geschiedenis en beeldende kunst versterken.
- Ook de Meander is bezig met een omslag in werkwijze en een vernieuwing in activiteiten. Dit zal in 2007 verder vorm krijgen en zij heeft al aangegeven een verantwoordelijkheid te voelen te aanzien van het bereiken van de gewenste resultaten.

5.4.2. Provincie en Rijk

De gemeente heeft de afgelopen jaren te weinig gebruik gemaakt van bestaande subsidiestromen (behalve voor beeldende kunst) en daarmee veel kansen laten liggen. Voor de bibliotheek zijn de vernieuwingsgelden aangewend, maar deze winst komt voornamelijk op naam van Biblioplus. Wat betreft het Actieprogramma Cultuurbereik, hetgeen een Rijksregeling is die via de provincie in de regio is weggezet, heeft de gemeente Bergen alleen gebruik gemaakt van de subsidiestroom Cultuur en School. Aanvragen voor Klassiek op Locatie en Kunst en Cultuur Maasduinen zijn via andere gemeenten gelopen.

- Als regelingen doorgang vinden of als er nieuwe regelingen vastgesteld worden dan dient de gemeente Bergen actiever het veld in te gaan en activiteiten te initiëren die aansluiten bij de doelen.

5.4.3. Regionale samenwerking

De regionale samenwerking in het Regionaal Actieprogramma Cultuurbereik is mager gebleken. Op een uitzondering na, als Kunstweekend Maasduinen en Klassiek op Locatie, bleef men de gemeentelijke belangen voorop stellen, waardoor er van regionaal opgezette projecten geen sprake was. Terwijl gezien de criteria eigenlijk alle projecten een regionale uitstraling dienen te hebben. Teleurstellend is dat vanuit de gemeente Bergen de afgelopen jaren geen aanvragen – exclusief de aanvragen namens de gemeente zelf – zijn ingediend.

- Op dit moment zijn er voorstellen uit het veld om in 2008 de eerste Noord Limburgse kunstbiënnale (tweejaarlijkse tentoonstelling) te organiseren. Om dit te laten slagen is het noodzakelijk dat gemeenten gezamenlijk optrekken. Voor de gemeente Bergen is het ook een activiteit die kan aansluiten op de geformuleerde doelstellingen en het is dan ook noodzaak om hier actief en initiërend in te participeren.
- Ook de activiteiten die gesubsidieerd zullen gaan worden vanuit Kunst en Cultuur Maasduinen zullen een bijdrage moeten leveren aan het gemeentebeleid. Het is dan ook noodzaak dat de ambtenaar actief is betrokken bij de besluitvorming en evaluatie. Op dit moment legt het samenwerkingsverband in het kader van het Kunstweekend Maasduinen contacten met naburige Duitse gemeenten, zodat het kunstweekend 2007 een Euregionale uitstraling krijgt. Er wordt gestreefd naar langdurige contacten, zodat ook in de toekomst, en in meerdere projecten, samengewerkt kan worden.

6. Op weg naar 2012

Tot op heden heeft de gemeente Bergen samen met de kunstcommissie de uitvoering van de kunstnota volledig zelf verzorgd. Van het kiezen van de locatie en de kunstenaar tot het educatieve project en de opening. De uitvoering van deze Kunst- en Cultuurnota zal de verantwoordelijkheid van het veld zijn. Mocht het veld niet zelf met initiatieven komen is het wel taak van de gemeente hierop te reageren en het veld te motiveren om activiteiten te starten. De subsidieontvanger zal eindverantwoordelijk zijn voor het resultaat van de uitvoering, waarbij de gemeente waar mogelijk faciliterend en ondersteunend zal optreden. Hierbij moet men denken aan het beschikbaar stellen van het gemeentehuis, aanvragen vergunningen, gebruik maken van haar netwerken, integrale afstemming tussen verschillende afdelingen, etc. Ook de communicatiemedewerkers van de gemeente kunnen aan de uitvoering van deze kadernota een bijdrage leveren via bijvoorbeeld promotie op de gemeente website en de gemeentepagina.

Belangrijk dat er ruimte is om aan te passen aan gewijzigd Rijks en provinciaal beleid. Verder dient de gemeente er op te letten dat regionale samenwerkingsverbanden ook bijdragen aan de doelstellingen zoals verwoord in deze kadernota.

6.1. Criteria

Om in aanmerking te komen voor een subsidie op basis van deze nota heeft de gemeente enkele criteria opgesteld, te weten:

- Het project bestrijkt minimaal 2 van de 3 participatievormen, te weten receptief, reflectief en actief.
- Er vindt samenwerking plaats tussen instellingen / verenigingen en uitvoerende kunstenaars.
- Het project bestrijkt minimaal twee kunstdisciplines.
- Het project heeft een regionale uitstraling.

Het project draagt bij aan;

- het versterken van de samenwerking tussen culturele actoren (professional en amateur);
- het samenbrengen van verschillende spelers in het veld, van de diverse sectoren;
- het gebruik van vernieuwende locaties in de gemeente.

Een project dient aan minimaal twee van de vier criteria te voldoen en een van de drie bijdragen te leveren. Net als bij andere subsidieaanvragen zal de beoordeling en advisering aan het College van B&W bij de beleidsambtenaar liggen. Het college is het orgaan dat het definitieve besluit aangaande subsidieverlening en –vaststelling neemt.

Bovenstaande criteria betekenen niet dat er geen aandacht meer is voor kunst in openbare ruimte. Bij nieuwbouw projecten (met name particulier initiatief) en bijzondere locaties zal gekeken worden of er behoefte en ruimte is voor een kunstwerk. Er zal een nieuwe kunstcommissie geformeerd worden die de gemeente zal adviseren over kunstenaars, kunstwerken en landelijke en provinciale subsidiemogelijkheden. Structureel voor het overige nieuwe beleid zal er een ambtelijk projectleider zijn om het beleid uit te voeren.

6.2. Financiën

Zoals men kan zien in onderstaande tabel heeft de gemeente een ruim budget ter beschikking voor cultuur. Men moet in gedachten houden dat dit het budget is exclusief activiteiten die plaatsvinden op andere beleidsterreinen en ook bijdragen aan het culturele klimaat van de gemeente Bergen. Dit bedrag is ook exclusief provinciale subsidies die verstrekt worden aan culturele activiteiten die plaatsvinden in onze gemeente, zoals Klassiek op Locatie en de Maas Spreekt.

Subsidies (excl. indexering)	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Kunst*	€ 16.121	€ 16.121	€ 16.121	€ 16.121	€ 16.121
De Meander, incl. huisvesting	€ 171.413,-	€ 171.413,-	€ 171.413,-	€ 171.413,-	€ 171.413,-
Biblioplus, incl. huisvesting	€ 391.750,-	€ 391.750,-	€ 391.750,-	€ 391.750,-	€ 391.750,-
Bevorderen kunstbeoefening**	€ 26.205	€ 26.205	€ 26.205	€ 26.205	€ 26.205
Volksfeesten***	€ 11.098	€ 11.098	€ 11.098	€ 11.098	€ 11.098
Sociaal Culturele Activiteiten	€ 8.959	€ 8.959	€ 8.959	€ 8.959	€ 8.959

Gehandicapten****					
Monumenten	€ 41.450	€ 41.450	€ 41.450	€ 41.450	€ 41.450
Uitvoering nieuw kunstbeleid	€ 10.000,-	€ 10.000,-	€ 10.000,-	€ 10.000,-	€ 10.000,-
Totaal	€ 676.996	€ 676.996	€ 676.996	€ 676.996	€ 676.996

* Mini Art, Klassiek op Locatie, Kunst en Cultuur Maasduinen, secretariaat RAP en kunstcommissie
** subsidies op basis van ledenaantal en toernooien
*** subsidies op basis van activiteiten en evenementenbudget (€ 5.703,-)
**** onder andere Funpop en Dichterbij

De middelen worden in de vorm van subsidie opgenomen in de begroting. Hierdoor bestaat de mogelijkheid om eventuele niet bestede middelen als bestemmingsresultaat mee te nemen naar een volgend jaar. Dit geeft de gemeente de gelegenheid om in jaren waarin meer activiteiten plaatsvinden meer te besteden. Zo zijn er ideeën om in de regio Noord Limburg in 2008 te starten om een kunst biënnale te organiseren. Deze dient dan een vervolg te krijgen in 2010 en moet in 2012, ten tijde van de Floriade, op het hoogtepunt zijn.

6.3. Evaluatie beleid

Na de subsidieverlening dient een subsidievaststelling plaats te vinden, waarvoor de organisator een afrekening en een activiteitenverslag dient in te leveren. Op basis hiervan kan de verantwoordelijke ambtenaar evalueren hoe en in welke mate het project – ook die uit het evenementenbudget - heeft bijgedragen aan het behalen van onze doelstellingen. Ook dient de interne integrale afstemming jaarlijks geëvalueerd te worden en de bijdrage die de Meander, Biblioplus, Kunst en Cultuur Maasduinen leveren aan het bereiken van de doelstellingen. Zo kan de gemeente jaarlijks bijsturen en gaten in de uitvoering van het beleid tijdig vullen en voorkomen dat er bij wijze van spreken in 2010 een eindsprint ingezet moet worden.

Bijlage 1: Kunst- en Cultuurbeleid: evaluatie 2000-2005

Amanda Hermans
April 2006

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Uitgangspunten kunstnota's 1999 en 2000

3. Werkwijze kunstcommissie

4. Betrokkenheid bevolking

5. Samenwerking

6. Financieel overzicht

7. Conclusie en aanbevelingen

1. Inleiding

In juli 2005 is in Well het kunstwerk ‘Collier’ van Kees Buckens geplaatst. Daarmee is de uitvoering van de nota ‘Plan van aanpak Kunst’ uit 1999 ten einde gekomen. Samen met de kunstcommissie heeft de gemeente ervoor gezorgd dat er in elke kern een kunstwerk is geplaatst. De inwoners zijn bij de kunstenaar, zijn werk en de onthulling betrokken geweest door middel van een educatief project met schoolkinderen en de uitgave van een kunstboekje met ansichtkaart.

De afgelopen 5 jaar zijn de volgende kunstwerken gerealiseerd:

Jaar	Kunstenaar	Naam kunstwerk	Plaats
2001	Shinkichi Tajiri	Wachter	Nieuw Bergen
2002	Carel Lanters	Lelie	Afferden
2002	Hans Reijnders	Ontmoeting	Nieuw Bergen, Maasduinenstaete
2003	Erik Buijs	Teun en de bol	Wellerlooi
2004	Hans Mes	Grensovergangen	Siebengewald
2004	Hans Vos	Shape Shift	Nieuw Bergen, Brede School
2005	Kees Buckens	Collier	Well

In deze notitie wordt het kunstbeleid en de rol van de kunstcommissie over de periode 2000 – 2005 geëvalueerd. Allereerst wordt ingegaan op de kunstnota’s, die ten grondslag liggen aan het gevoerde beleid. Daarna volgt een terugblik op de werkwijze van de kunstcommissie en de manier waarop de bevolking betrokken is geweest bij de kunstprojecten. Aansluitend wordt de samenwerking met verschillende partijen nader beschouwd. Na een financieel overzicht volgen de conclusie en enkele aanbevelingen.

De evaluatiepunten kunnen als uitgangspunt gebruikt worden om verder door te kijken naar de toekomst, waardoor de visie over het kunst- en cultuurbeleid voor de komende jaren kan worden opgesteld.

2. Uitgangspunten kunstnota’s 1999 en 2000

In 1999 is de nota ‘Kunst in beeld’ vastgesteld. Hieruit voortvloeiend is in 2000 de notitie ‘Plan van aanpak Kunst’ opgesteld, waarin wordt ingegaan op de realisering van het onderdeel ‘beeldende kunst’. Centrale doelstelling was: ‘Het bevorderen van de betrokkenheid van de inwoners uit de gemeente Bergen bij activiteiten gericht op de kennismaking met diverse kunstuitingen’. Daarbij werden de volgende uitgangspunten benoemd:

het plaatsen van een kunstwerk alleen is niet voldoende: het beeld heeft ook een communicatieve waarde. Scholing en vorming moeten een belangrijke plaats innemen in het kunstbeleid.
alle kernen moeten een beeld krijgen, waarbij de kwaliteit centraal staat. De beelden kunnen in aanpak, vorm en prijs van elkaar verschillen.
Inwoners van de gemeente moeten betrokken worden door:

- huis-aan-huis-verspreiding van een boekje over de kunstenaar en zijn werk.
- voor iedereen toegankelijke expositie in het gemeentehuis met een model van het te maken beeld en werk van de kunstenaar.
- media op de hoogte stellen van keuze voor het beeld en van de onthulling.
- educatief project in de gemeenschap waar het beeld wordt geplaatst, voor kinderen van de basisschool en volwassenen in verenigingsverband.
- bij de plaatsing van het kunstwerk een tweede tentoonstelling organiseren over de kunstenaar en zijn werk in het gemeentehuis.

De concreet behaalde resultaten worden in de volgende paragrafen beschreven.

In ieder geval is van elke kunstenaar en elk kunstwerk een boekje met ansichtkaart verschenen en aan de inwoners verspreid. Uiteindelijk is niet bij elk beeld een tentoonstelling in het gemeentehuis

ingericht, maar is alle aandacht uitgegaan naar het educatieve project in de kern waar het beeld werd geplaatst. Bij nader inzien bleek dat de tentoonstellingen in het gemeentehuis voor de gemeenteambtenaren te afleidend waren. Qua oppervlakte betekende het, dat de tentoonstelling de totale open ruimte van het gemeentehuis omvatte. En de volwassen bevolking en de leerlingen van de scholen van alle kernen van de Gemeente Bergen konden tijdens openingstijden van het Gemeentehuis de tentoonstelling bezoeken.
De Gemeente Bergen heeft daarom besloten om de twee tentoonstellingen bij de plaatsing van ieder beeld in het gemeentehuis geen doorgang meer te laten vinden.

Helaas moest daarmee een van de doelstellingen van het educatieve project, namelijk voor de totale bevolking van de gemeente Bergen het nieuwe kunstwerk onder de aandacht brengen, enerzijds door de samenwerking van kunstenaar en kunstcommissie en anderzijds door de samenwerking van de scholen e/o andere doelgroepen en de kunstcommissie, ingeleverd worden.

3. Werkwijze kunstcommissie

Voor de realisering van de genoemde doelstellingen is een kunstcommissie samengesteld. Selectie van de leden vond plaats op basis van deskundigheid en onafhankelijkheid. De voorzitter van deze commissie is de burgemeester. Naast de adviserende rol van de kunstcommissie is in de praktijk ook een begeleidingsrol gekomen. De uiteindelijke vaste bezetting bestond uit de volgende personen:

Koos Tuitjer (o.a. 1969 – 2001 kunstredacteur bij De Gelderlander)
Willem Jansen (o.a. tot 2004 voorzitter Kunstcollectief IFMA te Bergen en galeriehouder)
Maria Adams (o.a. 1988 – 2001 plaatsvervangend directeur museum van Bommel van Dam, Venlo)

3.1. Wijze van adviseren

Voor het kiezen van een kunstenaar werd een oproep geplaatst in BK-Informatie, een landelijk tijdschrift voor beeldende kunstenaars. Hiervoor is bewust gekozen, om een zo breed mogelijke oriëntatie te hebben; kunstenaars uit het gehele land konden reageren. Uiteindelijk is kwaliteit doorslaggevend geweest voor de keuze van de kunstenaar. Op basis van ervaring heeft de kunstcommissie na enkele projecten besloten om voortaan maquettes op te vragen en vooraf een atelierbezoek in te plannen, voordat een definitieve keuze werd gemaakt.

De keuze voor de kunstenaar en het kunstwerk werd bewust aan de kunstcommissie overgelaten. Deze commissie bezit daarvoor de deskundigheid en heeft een onafhankelijke positie. De lokale gemeenschap, bijvoorbeeld vertegenwoordigd in een dorpsraad, is dus niet betrokken bij deze besluitvorming. Gaandeweg de projecten is de dorpsgemeenschap, naast de schoolkinderen, wel meer betrokken geraakt bij de onthulling van het beeld. Hier wordt in paragraaf 4 dieper op ingegaan.

De adviezen van de kunstcommissie hebben zich primair gericht op het plaatsen van beelden in de openbare ruimte, met als uitgangspunt dat elke kern zijn eigen kunstwerk moet krijgen. Ook de regionale kunstenaars hebben aandacht gekregen. De kunstcommissie heeft in de beginperiode een rondgang langs regionale ateliers gemaakt. Aangezien de kwaliteit van het beeld centraal stond, is bij de selectie niet bij voorbaat gekozen voor een regionale kunstenaar, maar konden kunstenaars uit het hele land inschrijven op de opdracht.
Verder is het advies van de kunstcommissie ingewonnen bij het plaatsen van kunstwerken door derden, bijvoorbeeld het beeld van Hans Reijnders bij Maasduinenstaete in Nieuw Bergen en het project Landmark Maasduinen in 2005, waar toerisme en kunst zijn gecombineerd.

3.2. Wijze van begeleiden

Naast de bovengenoemde adviesfunctie heeft de kunstcommissie gezorgd voor het ontwikkelen en realiseren van educatieve projecten, in samenwerking met de plaatselijke basisscholen. In aanvulling op deze directe begeleiding van de scholen heeft de kunstcommissie ook de betrokken kunstenaars begeleid, zowel bij de keuze voor de locatie van het kunstwerk, de contacten met de school en de uitvoering van het educatieve project.

3.3. Publiciteit

Om de beelden, de kunstenaar en zijn werk gericht onder de aandacht te brengen van de bevolking is van elk beeld een boekje met ansichtkaart uitgegeven. In elk boekje wordt het kunstwerk toegelicht en

staat meer informatie over de kunstenaar en zijn werk. De boekjes en ansichtkaarten zijn huis-aan-huis verspreid onder alle inwoners.

Voor elke onthulling is een persbericht gestuurd aan de perscontacten van de gemeente. Hierdoor is aan elk kunstwerk aandacht besteed in de lokale media.

4. Betrokkenheid bevolking

Om invulling te geven aan het uitgangspunt van de kunstnota, 'het bevorderen van de betrokkenheid van de inwoners uit de gemeente Bergen bij activiteiten gericht op de kennismaking met diverse kunstuitingen', is in eerste instantie ervoor gekozen om vooral de jeugd te betrekken bij de kunstprojecten en via de jeugd, de volwassenen in de breedste zin van het woord. In samenwerking met de basisschool uit het dorp werd een educatief project opgezet, waarbij de kinderen uit de verschillende groepen kennis maakten met de kunstenaar, zijn werkwijze en de verschillende materialen. Daarbij gingen zij ook zelf aan de slag, wat op elke school een tentoonstelling opleverde van de verschillende werkstukken. Door aan het plaatsen van een kunstwerk een educatief project te verbinden, is in de praktijk een brede laag van de bevolking betrokken geraakt: via de schoolkinderen de ouders en ook de grootouders.

In specifieke projecten is ervoor gekozen om een specifieke doelgroep te betrekken, zoals de ouderen bij de realisatie van het kunstwerk bij Maasduinenstaete in Nieuw Bergen. Bijzonder in dit project was de uitwisseling van de ouderen met de jeugd van de kern Afferden. In deze gemeenschap werkte men namelijk in dezelfde periode aan een educatief project voor een kunstwerk wat in hun gemeenschap weldra geplaatst ging worden.

Bij de onthulling van het kunstwerk is de gehele lokale bevolking in de meest brede zin betrokken. Hierbij werden verschillende vormen van kunst en cultuur verbonden. Dit kwam het beste tot uiting bij de onthulling van het kunstwerk Grensovergangen van Hans Mes in Siebengewald. Daar namen ook lokale verenigingen een actieve plaats in bij de onthulling en was de dorpsgemeenschap erg betrokken. Zo hebben verschillende verenigingen in Siebengewald (carnavalsvereniging, schutterij, koor en fanfare) de onthulling van 'Grensovergangen' luister bijgezet. Bij het laatste kunstproject in Well in 2005 is vooraf gesproken met de dorpsraad over het gekozen kunstwerk en over de plaatsing ervan.

5. Samenwerking

Op het gebied van de beeldende kunst heeft de gemeente met verschillende partijen samengewerkt:

lokaal: het realiseren van beeldende kunst in de openbare ruimte in samenwerking met maatschappelijke organisaties, op initiatief van die organisaties. Een voorbeeld daarvan is het kunstwerk bij Maasduinenstaete.
intern: tussen de afdelingen Welzijn en Ruimtelijke Ontwikkeling bij de keuze voor de Landmark voor het nationaal park Maasduinen.
intergemeentelijk/regionaal:
project 'Het Vizier op de Waan' (2002). Een kunstproject in samenwerking met verstandelijk gehandicapte volwassenen van Vizier en het IFMA-kunstcollectief, uitgevoerd met de gemeenten Mook en Middelaar en Gennep.
Kunst- en cultuurroute Maasduinen: een samenwerkingsverband van de gemeenten Mook en Middelaar, Gennep, Bergen en Arcen en Velden, waarbij een kunst- en cultuurgids is uitgegeven en een gezamenlijke website is opgezet. Het IFMA-kunstcollectief heeft hierbij uitvoerend een sleutelpositie ingenomen.
provinciaal: het provinciale beleid heeft in de jaren 2000-2005 een verschuiving doorgemaakt. De provincie is overgestapt van financiering van lokale projecten naar financiering van regionale samenwerkingsverbanden. Sinds 2001 werken in Noord Limburg 14 gemeenten samen in het Regionaal Actieprogramma Cultuurbereik. In de praktijk is gebleken dat deze regio erg groot is en dat de regionalisering hier nog weinig meerwaarde oplevert. Een lid van de kunstcommissie neemt ook zitting in de regionale adviescommissie van de regio Noord Limburg. Hij doet dit zonder last of ruggespraak.

Voor onze gemeente betekent dit dat de mogelijkheden om aanspraak te doen op provinciale subsidie zeer gering zijn geworden (alleen voor regio-overstijgende zaken kan nog een beroep worden gedaan op de provincie). Culturele projecten dienen voortaan te worden ingediend bij het Regionaal Actieprogramma Cultuurbereik Noord Limburg. Voor wat betreft de uitvoering van de verschillende kunstprojecten in de dorpen, heeft de gemeente voor elk project de helft van de kosten gesubsidieerd gekregen door de provincie, behalve het project in Well. Daarvoor heeft de provincie, na eerst het subsidieverzoek te hebben afgewezen, een bedrag van € 5.000,- beschikbaar gesteld (in plaats van de gevraagde € 25.400,-).

6. Financieel overzicht

Het gemeentelijke kunstfonds kende op 1 januari 2000 een saldo van € 69.000,-. In december 2000 heeft de gemeenteraad op basis van de notitie 'Plan van aanpak kunst' ingestemd met een eenmalige storting van € 44.053,- (ƒ 100.000,-) en een jaarlijkse storting van € 13.600,- (ƒ 30.000,-) in het kunstfonds, voor de realisering van kunstwerken in iedere kern. Hierbij rekende men op de provinciale subsidieregeling voor beeldende kunst, waarbij 50% van de projectkosten op basis van co-financiering gesubsidieerd worden door de provincie. In 2003 heeft de raad, gezien het saldo van het kunstfonds op dat moment, besloten de jaarlijkse storting vanaf 2004 terug te brengen tot een bedrag van € 1.113,-.

Zoals aangegeven in paragraaf 5 heeft de provincie van elk kunstwerk, behalve van 'Collier' in Well, de helft van de kosten gesubsidieerd. Voor elk project is een inhoudelijke en financiële verantwoording, inclusief accountantsverklaring, aan de provincie overlegd.
In de totstandkoming van het kunstwerk 'Ontmoeting' bij Maasduinenstaete heeft ook Woningstichting Maasduinen financieel bijgedragen.

In onderstaand overzicht van het kunstfonds zijn de inkomsten en uitgaven over de jaren 2000-2006 weergegeven. Belangrijk is op te merken dat in de afgelopen jaren meer projecten gefinancierd zijn uit het kunstfonds:

- Kunst- en Cultuurroute Maasduinen
- Project 'Het Vizier op de Waan'
- Project Mini-Art
  Een grensoverschrijdend project waarbij Duitse en Nederlandse schoolkinderen een toneelstuk voorbereiden en uitvoeren bij Kasteel Well.
- Regionaal Actieprogramma Cultuurbereik Noord-Limburg
  Voor deze regionale samenwerking zijn kosten gemaakt in het kader van het project Cultuur en School en de gevoerde administratie door centrumgemeente Helden, resp. Venlo.

Alleen de kosten van het project Kunst- en Cultuurroute Maasduinen en het project 'Het Vizier op de Waan' zijn opgenomen in onderstaand financieel overzicht, aangezien deze projecten een substantieel bedrag aan het kunstfonds hebben onttrokken.

Kunstfonds				
Jaar		**Stortingen**	**Uitgaven**	**Saldo**
2000	*Saldo 01-01-2000*			*69.128*
	Exploitatie en extra storting uit algemene reserve (raadsbesluit 12-12-2000)	60.374		
	Project Kunstwerk 'Wachter'		38.600	
	Saldo 31-12-2000			*90.902*
2001	Exploitatie en rente	15.431		
	Project Kunstwerk Wachter		29.208	
	Saldo 31-12-2001			*77.126*
2002	Exploitatie, rente en bijdrage Woningstichting Maasduinen voor kunstwerk 'Ontmoeting'	37.845		

	Kunstwerk ‘Lelie’		22.059	
	Kunstwerk ‘Ontmoeting’		19.731	
	Project ‘Het Vizier op de Waan’		2.619	
	Saldo 31-12-2002			*70.562*
2003	Exploitatie en subsidie provincie voor kunstwerk ‘Wachter’	23.802		
	Kunstwerk ‘Lelie’		10.510	
	Kunstwerk ‘Ontmoeting’		11.860	
	Naar BTW compensatiefonds		4.022	
	Kunstwerk ‘Teun en de bol’		20.037	
	Kunstwerk ‘Grensovergangen’		11.297	
	Extra kosten kunstcommissie		5.774	
	Saldo 31-12-2003			*30.864*
2004	Exploitatie en subsidie provincie voor kunstwerken ‘Lelie’ en ‘Ontmoeting’	38.026		
	Kunstwerk ‘Teun en de bol’		630	
	Kunstwerk ‘Grensovergangen’		12.511	
	Kunst- en cultuurroute Maasduinen 2004-2005		5.238	
	Kunstwerk ‘Shape Shift’		18.554	
	Kunstwerk ‘Collier’		2.177	
	Saldo 31-12-2004			*29.779*
2005	Exploitatie en subsidie provincie voor kunstwerken ‘Grensovergangen’, ‘Teun en de bol’, ‘Shape Shift’ en ‘Collier’	66.027		
	Kunstwerk ‘Collier’		25.600	
	Kunst- en cultuurroute Maasduinen 2005-2006		5.000	
	Saldo 31-12-2005			*65.206*
2006	Exploitatie	1.113		
	Kunstwerk ‘Collier’ begrote kosten		3.500	
	Kunst- en cultuurroute Maasduinen 2006-2007		5.000	
Totaal restant Kunstfonds na realisering kunstwerken, Kunst- en cultuurroute Maasduinen en project ‘Het Vizier op de Waan’				**57.819**

7. Conclusie en aanbevelingen

Met de uitvoering van het ‘Plan van aanpak Kunst’ heeft de gemeente Bergen een inhaalslag gemaakt op het gebied van beeldende kunst in de openbare ruimte. Alle kerkdorpen hebben een kunstwerk gekregen en de inwoners hebben kennisgemaakt met de kunstenaar en zijn manier van werken. Samen met de kunstcommissie heeft de gemeente ervoor gezorgd dat alle kernen in onze gemeente een kunstwerk en een kunstervaring rijker zijn geworden. Er kan gesproken worden over een ‘inhaalslag’ op kunstgebied.

De inhaalslag op het gebied van beeldende kunst in de openbare ruimte is zo goed als afgerond. Als er gekeken wordt naar de toekomst, kan het kunst- en cultuurbeleid zich dus richten op andere activiteiten en initiatieven. Aangezien de kosten in de periode 2000 – 2005 ruim binnen de kaders zijn gebleven, mede doordat de provincie voor alle kunstwerken een bijdrage beschikbaar heeft gesteld, kan het resterende bedrag in het Kunstfonds mede ingezet worden voor toekomstige culturele activiteiten. In een aparte nota zal een voorstel worden gedaan voor het kunst- en cultuurbeleid in de komende periode. Belangrijke aandachtspunten zijn daarbij:

- op het gebied van beeldende kunst in de openbare ruimte spelen nog twee zaken:
  aanvulling op het beeld in Afferden
  plaatsing kunstwerk op aan te leggen rotonde in Well
- integrale benadering: samenwerking op verschillende beleidsterreinen, zoals kunst, toerisme en leefbaarheid.
- structuur/organisatie: de taken van de kunstcommissie zijn uitgevoerd, er kan een nieuwe (project)organisatie opgezet worden.
- initiatieven van ‘onderop’ stimuleren: betrekken van het particuliere initiatief, waarbij de gemeente een meer faciliterende rol op zich neemt.
- verbinding lokaal kunst- en cultuurbeleid met regionale samenwerking .

Bijlage 2: Wat is er in huis

De onderstaande lijst is opgesplitst in diverse disciplines. Bewust is geen opsplitsing gemaakt in amateurs, professionals, verenigingen en ondernemers. De doelstelling van deze nota is om zaken niet te scheiden, maar de diverse partijen te laten samenwerken zodat kruisbestuivingen plaatsvinden, nieuwe initiatieven ontstaan en bestaande activiteiten naar een hoger niveau worden getild.

Algemeen	Schuttersgilde St. Antonius Abt & St. Agatha, Aijen St. Antoniusgilde, Well Schutterij St. Petrus Schutterij Prins Hendrik Vereniging Schutterij Ons Genoegen
Bibliotheek	Biblioplus
Carnaval	Boerenbruiloftvereniging Bergen Carnavalsvereniging De Kuluut Carnavalsvereniging De Peijas De Bessembienders De Erdmennekes De Maasjoerts De Sukerpinnen
Dans	Dansschool Martine Stichting Balletgroep Wellerlooi Mountain Hill Dancers Dansgarde De Dennekes Majorettekorps De Kloppers Majorettegroep Maarten Schenck Majorettekorps Ludwina
Evenementen (incidenteel/structureel)	Loswalpop De Maas Spreekt Gemeentelijk Muziektoernooi Gemeentelijk Korenconcert Funpop Klassiek op Locatie Well-licht (lichtjesoptocht) Evenemententerrein Knikkerven Spookgezelschap Boeh Stichting Afferden Promotie SAP Stichting Grenzeloze Strassenparty, Siebengewald / Hülm Stichting Promotieplatform Maasduinen Proef Je Streek, Well 2004 Kunst Proef Route 2006 Happen en Trappen Kunstweekend Maasduinen Het vizier op de Waan, 2002
Geschiedenis	Stichting Archief Well e.o. Stichting Dorpsarchief Afferden
Beeldende Kunst	Henk Vissers (Beeldend Kunstenaar) Netty Jetten (Keramist) Anna Hendriks (Kunstschilder)

	Teus van der Heiden (Fotograaf) Clemens Driessen (Beeldend Kunstenaar) Potterie De Tramhalte (Keramist) Rob van den Broek (Bronsgieterij) Galerie No 1 (Galerie) De Bakkerij (Galerie) World Art House (Galerie) Pictura (Galerie/Lijstenmakerij) IFMA Kunstcollectief
Kunst in Openbare Ruimte	Wim Klabbers, *Bescherming,* brons, 1980, Afferden Carel Lanters, *De Lelie,* brons, 2002, Afferden (ism Kunstcommissie) Shinkichi Tajiri, *De Wachter,* cortenstaal, 2001, Nieuw Bergen (ism Kunstcommissie) Jos Hermans, *Fontein,* brons, 1969, Nieuw Bergen Hans Reijnders, *De Ontmoeting,* Hardsteen, 2002, Nieuw Bergen (ism Kunstcommissie) Clemens Driessen, *Uit betrokkenheid,* brons, 2005, Nieuw Bergen Hans Vos, *Shape Shift,* aluminium, 2004, Nieuw Bergen (ism Kunstcommissie) Piet Daenen, *Mozes slaat water uit de rots,* cortenstaal, ijzer & glas, 2002, Nieuw Bergen Peter Verheijden, *Kunst in de Kerk*, kruis en zetels), 2002 + 2004, Nieuw Bergen Mimi Lauf, *Het Erdmenneke*, 2005, Nieuw Bergen Clemens Driessen, *Varkenskop,* brons, 2002, Aijen Ad Merx, *Communicatie,* roestvrijstaal, 2002 , Well (ism Kunstcommissie) Kees Buckens, *Collier,* steen, 2005, Well (ism Kunstcommissie) C. Weijmans, *De Zaaier,* brons, 1993, Wellerlooi Erik Buijs, *Teun,* brons, 2003, Wellerlooi (ism Kunstcommissie) Hans Mes, *Grensovergangen,* brons, hardsteen en koper, 2003, Siebengewald (ism Kunstcommissie) Mimi Lauf, *Ons Mam,* hardsteen, 1995, Siebengewald Moonen, *Spelende kinderen,* hardsteen, 1965, Siebengewald Mathieu Knippenbergh, Landmark Maasduinen, 2005, Wellerlooi (ism Kunstcommissie)
Jongerenactiviteiten	Kindervakantiewerk, Afferden Kindervakantiewerk, Bergen Kindervakantiewerk, Siebengewald Kindervakantiewerk, Wellerlooi Stichting jeugdvereniging Binnenpret Tienerwerk Well Tienerwerk d'n Doessel Tienerwerk Siebengeweld Stichting Blokhut Siebengewald Stichting Jeugdhuis De Kubus Vereniging Jongeren Netwerk Limburg (JNL) Werkgroep buitenschoolse activiteiten Well Jong Nederland, Bergen Jong Nederland, Siebengewald Jong Nederland, Well
Kunsteducatie	Centrum voor de Kunsten de Meander Biblioplus

	Mini Art
Literair	Jeugdleespunt Afferden Jeugdleespunt Siebengewald Jeugdleespunt Well Jeugdleespunt Wellerlooi
Monumenten/erfgoed	Monumentencommissie gemeente Bergen Stichting Kruisen en Kapellen Oorlogsgravenstichting Kapel van O.L.V. van Zeven Smarten H.H. Cosmas en Damianuskerk en Toren Kasteel Bleijenbeek Veldkruis bij St. Jozefkapel Korenmolen 'Nooit Gedacht' Kapel van St. Antonius Abt Monumentale Boerderijen en Woonhuizen Romaanse Toren Kasteel Well Muurwerk van het Oude Kerkhof Kerk van de H. Vitus Rochuskapel Mariakapel Annakappelletje Monumenten der gevallenen
Muziek	Centrum voor de Kunsten de Meander Fanfare Les Montagnards Fanfare Nooit Gedacht Fanfare/Drumband Eendracht Siebengewald Fanfare Helpt Elkander Harmonie De Vriendenkring Joekskapel Efkes Wachte Joekskapel Moi Zat Joekskapel the Joeks of Hazzard Drumband De Kloppers Music Friends Die Berger Musikanten Alverländer Muzikanten
Oranjeverenigingen	Oranjecomité Afferden Oranjecomité Bergen Oranjevereniging Siebengewald Oranjevereniging Wellerlooi Werkgroep buitenschoolse activiteiten Well
Audiovisuele Kunst en Media	Geen kunst op dit gebied. Maasland Radio (Streekomroep en Kabelkrant) www.kunstencultuurmaasduinen.nl www.bergenaandemaas.nl
Toneel / Theater	Toneelvereniging De Ontknoping Toneelvereniging Nuance Operettegezellen Sint Anthonis

Zang	Gemengde Zangvereniging Wallaria Gemengde Zangvereniging Unisono Gemengde zangvereniging Laetitia Grensland Mannenkoor Kerkkoor parochie H.H. Cosmas en Damianus Kinder- en Jeugdkoor De Vrolijke Noot Koor parochie H. Jozef Koor van ouderen St. Barbara Koren van parochie H. Catharina Petruskoor Stemmenorkest De Kracht van een Lied Vocal Group Joy Vrouwenkoor Well Zangkoor Sonoor